

De Heer P. Vonk
Landsmeerdijk 145
1035 PT Amsterdam

Datum
23 februari 2018

Uw kenmerk

Contactpersoon
A Sakes

Onderwerp
Pilot medicijnresten te Meppel

Registratienummer
18.18108

Doorkiesnummer
072-582 7045

Dossiernummer
CMIS0000003

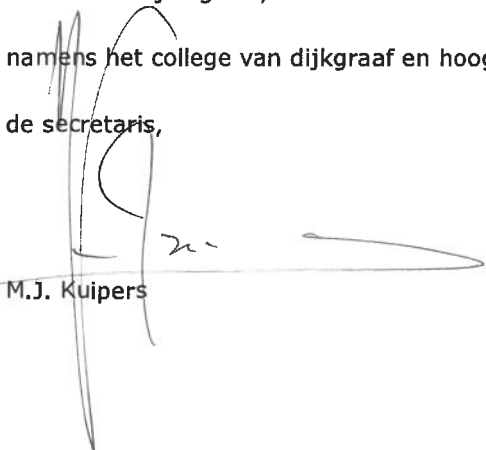
Geachte heer Vonk,

Op 15 december vroeg u het college van dijkgraaf en hoogheemraden (D&H) of wij kennis hebben genomen van een pilot in Meppel over het verminderd voorschrijven van het medicijn Diclofenac. Met deze brief informeren wij u over de pilot en de eindconclusie. De eindrapportage over de pilot wordt als bijlage van deze brief meegezonden.

Met vriendelijke groet,

namens het college van dijkgraaf en hoogheemraden,

de secretaris,

M.J. Kuipers

de dijkgraaf,

drs. L.H.M. Kohsiek

Datum
13 februari 2018

Beschrijving pilot Meppel: 'Milieubewust medicijnen voorschrijven'

Vanaf april 2016 is door het Waterschap Drents Overijsselse Delta in Meppel gestart met een project waarin huisartsen en apothekers bij het voorschrijven en verstrekken van medicijnen ook rekening houden met de effecten van geneesmiddelen op het milieu. De huisartsen en apothekers zijn terughoudend in het voorschrijven van Diclofenac en vervangen dit waar mogelijk door Naproxen.

Diclofenac laat zich slecht verwijderen door de rioolwaterzuiveringsinstallaties. Op locaties zijn de in het Nederlandse oppervlaktewater aangetroffen concentraties hoger dan de grens die veilig is voor waterorganismen. Naproxen wordt door de rioolwaterzuiveringsinstallaties relatief beter verwijderd. Buitenlandse normen indiceren dat de toxiciteit voor Naproxen lager ligt.

Doelstelling van het project was om inzicht te krijgen in de effectiviteit van een gewijzigd voorschrijfgedrag. Dit als brongerichte maatregel en voor het creëren van bewustwording bij zowel voorschrijvers als gebruikers van medicijnen. Daarmee is de focus van de discussie over de aanpak van medicijnverontreinigingen in het oppervlaktewater hoger in de geneesmiddelenketen gelegd: 'bij de bron' in plaats van 'end of pipe' bij de zuivering.

Het project laat zien dat huisartsen en apothekers grote bereidheid tonen om een bijdrage te leveren aan het verminderen van medicijnresten in het oppervlaktewater. Als bronaanpak is de maatregel effectief. Huisartsen en apothekers in Meppel hebben in vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder 40% minder Diclofenac voorgeschreven.

RIVM over Diclofenac vervangen door Naproxen

Op 14 maart 2017 heeft het RIVM in een brief aangegeven dat op basis van de huidige beschikbare gegevens, bij een gelijk aantal gebruikers, de laagste milieuconcentratie voor Naproxen verwacht wordt, maar dat momenteel niet geconcludeerd kan worden welke van de drie pijnstillers (Diclofenac, Ibuprofen en Naproxen) het minst schadelijk is voor het milieu. Dit heeft te maken met het feit dat de nu bekende milieunormen voor deze stoffen gebaseerd zijn op verschillende studies, wat onderling vergelijken lastig maakt.

Het RIVM beveelt dan ook aan om een transparant afwegingskader te ontwikkelen voor het toepassen van medicijnalternatieven waarin naast de gezondheidskundige aspecten voor de patiënt ook milieuaspecten meegewogen worden.

Conclusie Waterschap Drents Overijsselse Delta over de pilot in Meppel

Milieuvriendelijk medicijnen voorschrijven kan nog niet wettelijk worden afgedwongen. Echter wanneer er een landelijk afwegingskader komt en onderzocht is welke geneesmiddelen gekoppeld kunnen worden aan een milieuvriendelijker medicijn, kan dit een effectieve vorm van bronaanpak zijn. De pilot in Meppel heeft laten zien dat er een grote mate van bereidheid is bij artsen, apothekers en patiënten om milieuaspecten en/of -maatregelen mee te nemen in de gehele geneesmiddelenketen. In vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder werd 40% minder Diclofenac voorgeschreven.

Waterschap Drents Overijsselse Delta is voorstander van de ontwikkeling van een afwegingskader zoals RIVM voorstelt. Er is nu onvoldoende informatie om de pilot in Meppel verder op te schalen. Zonder een Europees en/of landelijk onderbouwd afwegingskader kan op dit moment niet geconcludeerd worden welk geneesmiddel van een koppel milieuvriendelijker is. Om die reden wordt de pilot in Meppel dan ook beëindigd.